

THE SECRET SOCIETY, RELATIONS WITH THE ENTERPRISE AND ITS REGULATION IN NATIONAL LEGISLATION

Petkjukeski Ljupco

Associate professor, Faculty of Legal Sciences at the University of American College Skopje, Republic of North Macedonia
petkukeskiljupco@yahoo.com

Mihajloski Zoran

Associate professor, Faculty of Legal Sciences at the University of American College Skopje, Republic of North Macedonia
mihajloskizoran@yahoo.com

Abstract

A secret society is a company in which one person - a secret partner, invests, that is, participates with a monetary and non-monetary contribution in the company of another person, an entrepreneur - a public partner, and on the basis of the contribution acquires the right to participate in the profit and loss of the company. The secret society is established by the conclusion of an agreement between the secret and the public partner.

The secret society is not a trading company according to the Law on Trading Companies and it has no legal personality, no company and does not participate in legal transactions with third parties. This company exists only in the relations between the secret partner and the entrepreneur - the public partner, it is not registered in the register of commercial companies which is maintained by a competent authority. Exclusively, the entrepreneur is the entity that performs in the legal transaction and is the holder of all rights and obligations from the operation.

The reasons for the creation of the secret company is the fact that this type of company is used for the realization of business ventures that one does not want to know about, that is, to find out which entity is behind them.

The secret society due to the simplicity in its creation, the wide flexibility in arranging the relations between the public and the secret partner, the possibility of finding an easier way of financing the enterprise, the possibility of securing profit through secret investment, makes this society one of the best forms for successful realization of the entrepreneur's business venture, on the one hand, and on the other hand, this company also serves to satisfy the interest of the secret investor, in a way that his investment will be further away from the general public.

Keywords: *Secret society, trading company, entrepreneur, enterprise, secret partner, public partner, profit, loss.*

ТАЈНОТО ДРУШТВО, ОДНОСИТЕ СО ПРЕТПРИЈАТИЕТО И НЕГОВОТО РЕГУЛИРАЊЕ ВО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАВСТВО

Петкучевски Љупчо

Вонреден професор на Факултетот за правни науки при Универзитетот „Американ колеџ“ – Скопје
petkukeskiljupco@yahoo.com

Михајлоски Зоран

Вонреден професор на Факултетот за правни науки при Универзитетот „Американ колеџ“ – Скопје
mihajloskizoran@yahoo.com

Апстракт

Тајно друштво е компанија во која едно лице - таен партнер, инвестира, односно учествува со паричен и непаричен придонес во друштво на друго лице, претприемач - јавен партнер, а врз основа на придонесот, стекнува право да учествува во добивката и загубата на друштвото.

Тајното друштво се формира со склучување на договор помеѓу тајната и јавниот партнер. Тајното друштво не е трговско друштво според Законот за трговски друштва и нема правен субјективитет, нема друштво и не учествува во правен промет со трети лица. Оваа компанија постои само во односите меѓу тајниот партнер и претприемачот - јавниот партнер, не е запишана во регистарот на трговски друштва кој го води надлежен орган. Исклучиво, претприемач е субјектот што врши правниот промет и е носител на сите права и обврски од работењето.

Причината за создавањето на тајната компанија е фактот што овој тип на компанија се користи за реализација на деловни потфати за кои не се сака да се знае, односно да се открие кој субјект стои зад нив.

Тајното друштво поради едноставноста во неговото создавање, широката флексибилност во уредувањето на односите помеѓу јавноста и тајниот партнер, можноста за изнаоѓање полесен начин за финансирање на претпријатието, можноста за обезбедување профит преку тајно инвестирање, го прави ова општество една од најдобрите форми за успешна реализација на деловниот потфат на претприемачот, од една страна, а од друга страна, оваа компанија служи и за задоволување на интересот на тајниот инвеститор, на начин што неговата инвестиција ќе биде подалеку од јавноста.

Клучни зборови: *Тајно друштво, трговско друштво, претприемач, претпријатие, таен партнер, јавен партнер, профит, загуба.*

Вовед

Тајното друштво се формира со склучување на договор помеѓу тајната и јавниот партнер. За склучување на договорот за негово воспоставување, како и за склучување на кој било друг правен акт важат општите правни правила.

Кога се зборува за ваков вид на општества, не може да се каже дека се целосно тајни друштва. Во основа, посоодветен израз би бил да се именуваат овие компании како тивки компании или необјавени партнерства.

Кај тајните друштва, во суштинска смисла на зборот, се работи за инвестирање капитал на договорна основа без отворено учество во членство во трговско друштво, па оттука и неговото име. Тајното друштво го наоѓаме во современите законодавства на многу земји. Во континентална Европа,

постојат два доминантни модели: германскиот и францускиот. Англиското право не го признава тајното друштво како посебна форма на друштво или како правен однос со независен правен аранжман, туку дозволува секое претпријатие, без разлика дали е во сопственост на поединец или трговско друштво, да има свој таен партнер („партнер за спиење“). Накратко, суштината на тајното друштво е дека тоа не дејствува како такво во надворешните односи, односно односите со трети лица и дека тајниот партнер го инвестира сопствениот капитал во туѓо претпријатие за да стекне соодветен удел во добивката. Тоа е заедничко за сите континентални законодавни тела кои понекогаш се разликуваат во регулирањето на тајното друштво како трајно или единствено или комбинирано.

Решенијата што постоеја во законодавството на Република Македонија во основа не се разликуваа од решенијата што се однесуваат на тајното друштво во законодавството на Германија, Република Хрватска, Република Словенија (каде што постоело ова друштво, но со измени на законот од 2012 година е избришан). Во непосредното опкружување на Република Македонија, во законодавството на Република Србија, Република Црна Гора, Федерацијата Босна и Херцеговина, нема решенија за тајното друштво, односно ова општество не постои во овие земји. За жал, со Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Молдавија“ бр. 120/18 од 29.07.2018 година), кој е во сила од 6.8.2018 година, на Р Македонија го укина постоењето на оваа компанија.

Тајното друштво не било дел од групата трговски друштва според Законот за трговските друштва на Република Македонија. Според законските решенија во овој закон, може да се каже дека тајното друштво претставувало посебен облик на договор за дослук, чија основна рамка ги регулира меѓусебните односи била пропишана со Законот за трговските друштва. Дека се работи за посебен облик на договор за партнерство може да се заклучи од одредбите на Законот за трговските друштва, со кои се предвидуваше дека одредбите ќе се применуваат на односите меѓу претприемачот и тајниот партнер кои не се регулирани со договорот и одредбите на Законот за трговските друштва од Законот за облигациони односи. Многу малку се знае и малку се зборува за тајните друштва во Република Македонија. Секако, имаше низа причини за тоа, како од економска, социјална, претприемничка или друга природа. Недостигот од потребни информации, немањето вистинско знаење за неговото значење секако се една од главните причини за незаинтересираноста за основање на ваков тип на компанија. Дополнително, во оваа насока е и неговото укинување со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Молдавија“ бр. 120/18 од 29 јули 2018 година).

1. Концепт на тајно друштво

Тајно друштво е компанија во која едно лице (таен партнер) инвестира, односно учествува со паричен и непаричен придонес во друштво на друго лице - претприемач - генерален партнер и врз основа на придонесот стекнува право да учествува во добивката. и загуба на компанијата.

Тајното друштво во правниот поредок на Р. Во основа, за правното уредување на ова друштво, немаше суштинска разлика меѓу одредбите на Законот за трговските друштва од 1996 година и Законот за трговските друштва од 2004 година. Со Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на РМ“ бр.120/18 од 29 јули 2018 година), Република Македонија го укина тајното друштво и тоа повеќе не постои во правниот систем на нашата држава.

Законот за трговските друштва од 2004 година, со одредбите што го регулираа прашањето за тајната компанија, се сервира со пристап според кој е наведен начинот на кој се создава овој тип на друштво. Така, според овој закон, тајното друштво е создадено со договор со кој едно лице (таен партнер) инвестира, односно учествува со паричен и непаричен придонес во друштво на друго лице - претприемач - јавен партнер, а врз основа на придонесот се стекнал со право да учествува во добивката и во загубата на претпријатието. За појаснување, како претприемач се подразбира секое физичко или правно лице кое организира вршење на комерцијални дејности, кое за таа цел ги

вложува своите средства, знаење и способности и кое го прифаќа ризикот од можни негативни или позитивни последици од вршењето на комерцијалните активности. Влогот што го вложил тајниот партнер влегол во сопственост на претприемачот - јавниот партнер.

Карактеристично за оваа компанија е тоа што немала свој правен субјективитет и немала сопствена фирма, односно не претставувала трговец според Законот за трговските друштва. Оваа компанија постоела само во односите меѓу тајниот партнер и претприемачот - јавниот партнер и не постапувала во односите со трети лица. Во односите со трети лица, претприемач беше лицето кое го извршило правниот промет и кој беше ексклузивен носител на сите права и обврски од работењето.

Односите меѓу тајниот и јавниот содружник се уредувале со договор, а на односите кои не биле уредени со договорот за основање на друштвото, супсидијарна примена на одредбите од Законот за облигациони односи со кој се уредува друштвото. Договор, беше предвиден. Во уредувањето на меѓусебните односи, тајната и јавниот партнер имале целосна слобода во однос на целите, формите, размерите и условите на работењето на тајното друштво.

И покрај тоа што тајното друштво било регулирано со Законот за трговски друштва, тоа не можело да се смета за трговско друштво, односно не претставувало трговец, немало својство на правно лице и не било запишано во регистарот на трговски друштва што се водеше во Централниот регистар на Република Македонија согласно Законот за едношалтерски систем и за водење на трговскиот регистар и регистарот на други правни лица. Според Законот за трговски друштва од 2004 година, тајното друштво ги имало следните општи правни карактеристики:

- тајното друштво било друштво на лица;
- тајното друштво претставуваше посебен облик на договор за партнерство чија основна рамка за регулирање на меѓусебните односи беше пропишана со Законот за трговските друштва;
- тајното друштво било внатрешно општество и постоело само меѓу неговите членови;
- правна основа за создавање на ова друштво беше договор и ја определува целта на нејзиното создавање;
- друштвото не било правно лице, немало деловна способност, ниту пак било трговско друштво согласно Законот за трговски друштва;
- компанијата немала сопствена компанија; - друштвото постоело само во односите меѓу тајниот партнер и претприемачот;
- јавниот партнер и не постапувало во односите со трети лица;
- претприемач (јавен партнер) е субјектот што го извршил правниот промет и бил ексклузивен носител на сите права и обврски од работењето;
- тајниот содружник не можел да има поголеми права од пропишаните со Законот за трговските друштва;
- друштвото немало сопствен имот;
- друштвото немало заеднички имот, напротив, вложениот имот на тајниот содружник станал сопственост на претприемачот (јавниот партнер).

2. Предности и слабости на тајното друштво

Тајното друштво несомнено има предности што треба да се истакнат:

1) Тајното друштво е многу едноставно. Лишено од правен субјективитет, неговото создавање ни најмалку не претставува товар, не трае долго и не поминува низ сложени процедури, како што е случајот со создавањето трговско друштво. Сè се сведува на склучување на договорот за тајното друштво, кој не мора ни писмено да се склучи. Оваа предност не е за занемарување во време кога претприемачите често се жалат на големата ригидност во креирањето и ниската ефикасност во функционирањето на трговските друштва во врска со одредени деловни потфати.

2) Тајните друштва се дискретна форма на реализација на деловни потфати. Дискрецијата во однос на создавањето и функционирањето на тајното друштво се заснова на фактот дека тоа е

ослободено од обврската за јавност: не е заведено во трговскиот регистар и фактите за неговото постоење не се објавуваат. Но, оваа дискреција не постои за органите за јавни приходи, бидејќи постоењето на тајното друштво мора да им се пријави. Овој таен лик сепак е причина за лошата репутација што ја уживаат тајните друштва во областа на елиминирање на конкуренцијата.

3) Тајните друштва поседуваат голема еластичност. Со создавањето на тајната компанија, партнерите ги избегнуваат бројните правила кои им се наметнуваат на трговските друштва и во најеластичните форми, како што е случајот со јавното трговско друштво. Кога станува збор за тајното друштво, законот пропишува многу малку ограничувања; слободно може да се каже дека сè или речиси сè е можно. Партнерите слободно се договараат за целите, формите и димензиите на интересите и условите на работата на тајното друштво. Оттука, тајното друштво е многу поблиску до договорните техники и во принцип до автономијата на волјата отколку до техниките на создавање и функционирање на трговските друштва (општествени техники) кои, како што е познато, се многу принудни.

Покрај наведените предности на тајното друштво, тоа има и свои слабости. Слабостите се изразуваат првенствено во ограничената ефективност на тајното друштво. Вообичаено, трети лица го познаваат само претприемачот (јавниот партнер) и не знаат дека тој дејствува во име и за сметка на тајното друштво. Јавниот партнер треба да демонстрира неоспорна солвентност за да ја стекне довербата од трети страни. Затоа тајното друштво функционира потешко доколку реализацијата на деловниот потфат се пролонгира или треба да се реализира на подолг временски период. Во таков случај, станува неопходно да се пристапи кон создавање на трговско друштво кое има својство на правно лице, како и свој имот и претставнички тела.

3. Цел на создавање на тајното друштво

Компанијата претставуваше правна заедница. Заедничката цел на содружниците била одредена со договорот со кој е основано друштвото. Според Законот за трговските друштва, содружниците слободно се договориле за целите, формите и размерите на интересите и условите на работењето на тајното друштво. Тоа значи дека и партнерите со договорот за основање на тајното друштво се договориле за неговата цел. Тоа може да биде која било дозволена цел, но истата цел не може да биде спротивна на принудните прописи, Уставот и моралот на општеството.

Основната цел на формирањето на тајното друштво беше пропишана со Законот за трговски друштва и тоа беше учество во добивката и загубата на претпријатието на јавниот партнер. Тајната и јавниот партнер како членови на компанијата имале заедничка цел да учествуваат во добивката или загубата на тајното друштво, при што деловниот потфат го реализира јавниот партнер.

Главна причина за неговото создавање биле економските интереси на партнерите, во кои тајниот партнер, од конкретни економски причини, инвестирал средства или пари кај јавниот партнер, а јавниот партнер добивал средства или пари со инвестицијата што не можел да ги добие. , или дека би можел да добие многу полоши банкарски услови. Инвестициите на тајниот партнер се внесуваат во претпријатието на претприемачот и стануваат сопственост во сопственост на претпријатието. За возврат на неговата инвестиција, тајниот партнер ја добил договорената добивка од делот што според договорот за создавање на тајното друштво ќе му припаднало на јавниот партнер.

4. Одговорност во извршувањето на договорените должности

Согласно Законот за трговските друштва, за претприемачот или за еден или повеќе тајни содружници, во извршувањето на должностите на тајното друштво било предвидено обврска да постапуваат со внимание што го посветуваат на своите работи. Тоа значи дека тој тргнал од сопственото внимание како мерка, а тоа е однесувањето на одредена личност во однос на одредени

туѓи работи, кога таа личност во однос на нив би го покажала истото внимание што го има кога се занимава со неговите сопствени работи. За настанатата штета содружниците одговарале согласно одредбите од Законот за облигациони односи.

5. Функционирање на тајното друштво

Кога зборуваме за функционирањето на тајното друштво, тоа се однесуваше на меѓусебното функционирање на членовите и функционирањето на општеството во односите со трети лица.

Односите меѓу партнерите беа регулирани со договор. Односите меѓу претприемачот и тајниот партнер кои не беа регулирани со договорот со одредбите од Законот за трговските друштва во делот на тајното друштво, беа применети со одредбите од Законот за облигациони односи кои го регулираат договорот за партнерство. Со оглед на тоа што тајното друштво е создадено со склучување договор, при неговото склучување се применувале истите правила како и за секоја друга правна работа.

Членовите на друштвото со своја волја имаа слобода да ја определат содржината на договорот и во уредувањето на меѓусебните односи, во тој случај, но мораа да ја имаат предвид посебноста и содржината на ова друштво пропишани со Законот за Трговските друштва, а тоа е дека се работи за посебен облик на договор за партнерство, со обврска што постоела за тајниот партнер да го вложи својот удел во имотот на претприемачот, како и обврска да го регулира прашањето за добивката и загубата. за тајниот партнер.

Со оглед на фактот дека станува збор за договор и за регулирање на меѓусебните права и обврски на содружниците, ќе ги презентираме нивните права и обврски. Основната обврска на тајниот содружник според склучениот договор била договорениот непаричен или паричен придонес да го изврши во претпријатието на претприемачот - јавниот партнер, како и да учествува во покривање на загубата на претприемачот, се разбира доколку оваа работа поинаку не била регулирана со договорот за основање на тајното друштво, односно доколку страните се договориле, тајниот партнер не е должен да учествува во покривањето на загубите на претприемачот.

За да ги заштити своите права и интереси, тајниот партнер имал право да побара копија и да ги прегледа книгите и евиденцијата на компанијата на претприемачот, меѓу кои имал право да бара копија од годишните сметки, да ја испита нивната исправност и уредност во споредба со книги и списи. На барање на тајниот содружник, судот во вонсудска постапка во секое време може да му нареди на претприемачот - јавниот партнер да му даде годишна сметка или други објаснувања на тајниот партнер, како и да изврши увид во книгите и евиденциите.

Овие права на тајниот партнер, со договорот за основање на тајното друштво, не можеле ниту да се исклучат ниту да се ограничат. Претприемачот имал и право и обврска да постапува во правниот промет и бил ексклузивен носител на сите права и обврски од работењето. Претприемачот имал обврска на крајот на секоја деловна година да ја пресмета добивката, односно загубата на тајната компанија и на тајниот партнер да му ја исплати добивката што му припаѓала.

Со оглед на фактот дека тоа било тајно друштво, тајниот партнер е субјектот кој во основа го определил овој вид на карактер на општеството. Неговата цел била да ја задржи инвестицијата во тајност, да не се знае за неа, па поради тоа бил исклучен од зделки со трети лица. Името на тајниот партнер не смеело да биде регистрирано во компанијата на претприемачот. Во случај името на тајниот содружник да биде внесено во друштвото на претприемачот, постоела можност за одговорност на тајниот содружник кон доверителите на друштвото, во кој случај тајниот содружник одговарал за обврските на претприемачот кон доверителите, ако тоа го знаел или требало да го знае. Обврската на тајниот содружник кон доверителите за обврските од работењето на тајното друштво била неограничена и солидарна со претприемачот.

6. Престанок на тајното друштво

Законот за трговски друштва од 2004 година ги пропишува условите за престанок на тајното друштво. Така, според Законот за трговските друштва, тајното друштво престанало со:

- 1) истекот на времето за кое е склучен договорот за тајното друштво;
- 2) склучување на договор меѓу претприемачот и тајниот партнер;
- 3) остварување на целите за кои е склучен договорот за тајното друштво или, ако остварувањето на целите станало невозможно, без разлика дали договорот бил склучен на определено или на неопределено време;
- 4) смрт на претприемачот, односно со престанок на работа на претприемачот и
- 5) отворање стечајна постапка над друштвото во кое претприемачот е јавен содружник или над тајниот содружник.

Во сите наведени случаи, тајното друштво е прекинато по сила на закон. Исто така, со смртта на тајниот содружник, партнерството престанувало, освен ако со договорот поинаку не е определено.

Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва од 2018 година го укина постоењето на оваа компанија во македонското законодавство. Тајното друштво повеќе не е предмет на регулирање во Законот за трговски друштва и овој закон повеќе не важи за оваа компанија. Со овие измени и дополнувања целосно беа избришани одредбите од законот со кој се уредува Тајното друштво, а од 06.08.2018 година Законот за трговските друштва повеќе не го регулира ова прашање.

Правна последица од стапувањето во сила на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва (08.06.2018), беше престанокот на законската можност за создавање тајни друштва согласно Законот за трговските друштва, како и престанок на сила на законот за тајни фирми за кои претходно бил склучен договор за нивно основање. Според овој закон, примената на договорите што биле склучени со таен содружник, односно со тајното друштво, можела да се продолжи исклучиво согласно одредбите од Законот за облигациони односи.

Во образложението на предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва доставен до Собранието на Република Македонија, се наведува дека причините за овој предлог биле потребата од зголемување на транспарентноста, намалување на даночната евазија, потреба од достапност на информации за вистинскиот сопственик на правните лица, за да можат да служат за даночни цели.

Тајното друштво било фирма која немала форма на правно лице и не била запишана во трговскиот регистар, а ниту идентитетот на тајниот содружник не бил познат на трети лица. Дополнително на ова, според предлагачот на законот, доколку оваа компанија останела во легален промет, сето тоа можело да влијае на намалување на проценката на Република Македонија за размена на информации за даночни цели на барање на ОЕЦД. И покрај донесената законска одлука за укинување на тајното друштво, останува отворено прашањето дали законодавецот целосно одговорил на основното прашање, а тоа е дали единственоста на тајното друштво природно ја диктира потребата ова друштво да биде дел од Законот за трговските друштва или не. и дали од даночни причини не требаше да се пристапи кон решенија поврзани со даночното законодавство и да не се изврши негово целосно укинување во Законот за трговските друштва.

Создавањето на тајното друштво беше насочено кон олеснување на реализацијата на деловните потфати. Во оваа насока биле и односите што се создавале помеѓу јавноста и тајниот партнер, а тоа биле односи на вложување на имот, кој имот во последниот случај според законот станал дел од сопственоста на претпријатието. Односите во тајното друштво логично ја следеа логиката на законот на општествата. Остварувањето на даночните и другите цели наведени во предлогот на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва би можело да се постигне со интервенции и со решенија кои ќе се однесуваат на прописите од даночната област и

со нив ќе се обезбедат целите што беа наменети да се постигнат. постигнато, а не со негово целосно укинување. Одредбата од член 5 став 2 од Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва, според која сите договори што биле склучени со таен содружник, односно со тајна компанија, може да продолжат и одредбите од Законот за обврзници. односите не го решаваат прашањето како целина. Тоа што односите на оваа компанија, во отсуство на правила за уредување на односите, биле предвидени со супсидијарна примена на одредбите од Договорот, ортаклак од Законот за облигациони односи, не може да значи целосна замена или изедначување на предметот. на уредување на односите од аспект на специфичноста на тајното друштво според Законот за трговските друштва.

Правната природа на тајното друштво според Законот за трговските друштва и правната природа на договорот за заедничко вложување според Законот за облигациони односи се различни работи. Помеѓу овие две категории на договори постојат суштински разлики кои се однесуваат на односите на содружниците во однос на влоговите, нивната правна судбина, правото на водење на партнерството итн. На пример, во класичниот договор за партнерство, правото на управување со работите им припаѓа на сите содружници, додека во тајното друштво, претприемачот - јавниот партнер има и право и обврска да постапува во правниот промет и тој е носител на сите права и обврски од работењето, додека тајниот содружник е исклучен од секое право да ги води работите.

7. Оданочување на ниво на таен партнер

Тајното друштво било партнерство на лица, не било правно лице и не било трговец според Законот за трговски друштва. Од тие причини се поставува прашањето дали приходот по основ на учество во капиталот на тајниот содружник во имотот на јавниот партнер можел да биде предмет на оданочување. Доколку физичко лице се јавило како таен содружник, одговорот требало да се бара во Законот за персонален данок на доход, кој го уредува прашањето за приходите кои подлежат на оданочување. Според овој закон, приходот од капитална добивка подлежи и на оданочување.

Под капитална добивка се подразбира приходот што должникот го остварува од продажба на хартии од вредност, учество во капитал и недвижен имот. Инаку, според законот, капиталната добивка е разликата помеѓу продажната цена на хартиите од вредност, учество во капиталот и недвижниот имот и куповната цена. Обврзник за данок на доход од капитална добивка е физичкото лице кое ја остварува капиталната добивка.

Основното прашање е каква добивка остварил тајниот содружник, физичко лице, во согласност со Договорот за тајното друштво, за да може последователно да се бара основ за даночна обврска согласно Законот за персонален данок на доход. Во оваа насока, тајниот партнер добивал добивка по основ на учество во капиталот на претпријатието преку јавниот партнер. Добивката на тајниот содружник била исплатена од делот од добивката на јавниот партнер согласно договорот за основање тајно друштво и во согласност со закон. Тоа значи дека и јавниот и приватниот партнер биле предмет на обврска за оданочување и плаќање персонален данок на доходот остварен со учество во капиталот. За правни лица, тајни содружници, би се применувале прописите со кои се регулира прашањето за делење во добивката на правните лица.

Заклучок

Тајното друштво во Република Македонија беше дефинирано како компанија во која едно лице (таен партнер) инвестирало, односно учествувало со паричен и непаричен придонес во друштво на друго лице - претприемач - јавен партнер и врз основа на стекнатиот придонес. право на учество во добивката и во загубата на претпријатието. Оваа компанија е основана со склучување на договор

меѓу тајниот и јавниот партнер. Стануваше збор за вложување капитал на договорна основа и без отворено учество во членство во трговско друштво.

Ова друштво било регулирано со Законот за трговски друштва, не се сметало за трговско друштво и не претставувало трговец, поради што не било запишано во регистарот на трговски друштва што го води Централниот регистар. Од содржински аспект, решенијата во законодавството на Република Македонија кои се однесуваат на определувањето на тајното друштво, субјектите кои можат да го склучат, односите на договорните страни, договорот и неговото склучување, целите, односите меѓу страните на договорот и односите на друштвото со трети лица, како и раскинувањето на тајната компанија и слично, во основа не се разликуваат од решенијата кои се прифатени во современите законодавства на Европа и кои имаат го прифати германскиот модел на овој тип на компании.

Одредбите во Законот за трговските друштва за тајното друштво, всушност, како и во другите законски прописи, беа доста широки и дозволуваа негова флексибилност, како во поглед на неговото воспоставување, регулирање на меѓусебните односи и слично, се со цел остварување на договорената добивка. За жал, со донесувањето на Законот за изменување и дополнување на Законот за трговските друштва („Службен весник на Република Молдавија“ бр. 120/18 од 29.07.2018 година), тајното друштво е укинато и повеќе не е дел од правниот систем на нашата земја. Одлуката за укинување на тајното друштво за остварување на даночните цели не е целосна и не може да ја оправда одлуката за укинување на тајното друштво во македонското законодавство.

Тајното друштво не е сосема тајна категорија, не за УЈП. За да се зголеми веродостојноста на контролата на потеклото на парите или имотот вложен во тајни друштва, можно решение би било формирање на регистар на овие друштва пред надлежен орган, а не нивно укинување. Овој регистар би бил воведен со закон и со него би се регулирале прашањата за начинот на водење на регистарот, пристапот до овој регистар, субјектите кои ќе можат да пристапат до него, во кој нешто би требало да се внимава да не се наруши основен концепт за суштината и правната природа на тајното друштво и со тие одлуки да се внимава да не се изгуби смислата на посебноста на тајното друштво.

Посебноста на договорот за основање на тајна компанија е причината поради која оваа компанија е основана согласно Законот за трговските друштва. Реализацијата на деловниот потфат е финансирана со тајното друштво во согласност со правилата на трговскиот закон. Предностите од неговото континуирано постоење во Законот за трговските друштва се поголеми од неговите слабости. По ова, потребно е пристапување за разгледување и враќање на тајното друштво во Законот за трговски друштва.

БИБЛИОГРАФИЈА

- Anela Troskot, Šta je tajno društvo?, kolumna Regional Express, Nezavisni Istarski Portal, 19.09.2013 god.,
- Barbic J., Pravo na drustva, kniga prva, Organizator, Zagreb, 2008;
- Barbic J., Pravo na drustva, kniga vtora, Organizator, Zagreb, 2007;
- Frank Wooldrige, The German limited and silent partnerships, Amicus Curiae, issue 80, 2009, German Commercial Code (HGB);
- Martin Arnold, Silent Partnership in Japan and Germany, article, 2002, www.zjapanr.de/index.php/zjapanr/
- Zakon o gospodarskih društvah (“Uradni list Repulike Slovenije“ br.42/06, 10/08, 68/08, 42/09, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 82/13, 55/15, 15/17, 23/19, 158/20, 18/21, 18/23 и 75/23);
- Zakon o privrednim društvima u Federacija BiH (“Službene novine“ br.81/15 и 75/21);
- Zakon o privrednim duštvima (“Službeni glasnik Republike Srbije“ br.36/11, 99/11, 83/14, 5/15, 44/18, 95/18, 91/19 и 109/21);

- Zakon o privrednim duštvima ("Službeni list Republike Crne Gore" br.65/20);
Zakon o trgovačkim društvima Republike Hrvatske ("Narodne Novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 15/17, 40/19, 34/22, 114/22, 18/23 и 130/23);
Градишки Лазаревска Е., Тајно друштво, Алма, Скопје 2005;
Закон за едношалтерски систем и за водење на трговскиот регистар и регистарот на други правни лица ("Службен весник на РМ" Бр.84/2005, 13/2007, 150 /2007, 140/2008, 17/11, 53/11, 70/13, 115/14, 97/15, 192/15, 53/16 и "Службен весник на РСМ" бр.98/19);
Закон за облигациони односи ("Службен весник на РМ" Бр.18/2001, 78/2001, 4/2002, 59/2002, 84/2008, 161/2009 и 123/2013);
Закон за персонален данок од доход („Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/93, 3/94, 70/94, 31/96, 40/96, 71/96, 28/97, 2/99, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 6/07, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11, 166/12, 187/13, 13/14, 116/15, 129/15, 129/15, 199/15, 23/16 и 190/17),
Закон за трговските друштва ("Службен весник на РМ" Бр.28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11,166/12, 70/2013, 119/13, 120/13, 187/13, 38/1, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 120/18, и "Службен весник на РСМ" бр.290/20 и 215/21));
Закон за трговските друштва ("Службен весник на РМ" бр.28/96, 7/97, 21/98, 37/98, 63/98, 39/99, 81/99, 37/00, 31/01, 50/01, 61/02, 4/03 и 51/03);
Недков М., Беличанец Т. Право на друштва, книга втора, Сигмапрес, Скопје, 2008;